

Ιουστίνη Φραγκούλη

Για την αγάπη των άλλων

Εκδόσεις Ψυχογιός

Του Πέτρου Γαργάνη

Βαθιά ανθρώπινη ιστορία που εξελίσσεται σε μια περασμένη όχι όμως και ξεχασμένη Ελλάδα, την οποία εξακολουθούμε να μεταφέρουμε μέσα μας σαν βιώματα που διεγείρουν μνήμες ή σαν μαρτυρίες που ταξιδεύουν από στόμα σε στόμα, πολύτιμες αποσκευές του χρόνου.

Μια όμορφη και καλλιεργημένη κοπέλα ανασαίνει στους ρυθμούς της άγονης Νισύρου υπό την προστασία της οικογένειας της, λαβωμένης από την απουσία του πατέρα στην Αμερική των ονείρων. Ερωτεύεται και απογοητεύεται μαθαίνοντας επώδυνα πως τα όνειρα παραμένουν ως τέτοια παρά την θέληση και τις επιθυμίες που την συνοδεύουν και πέρα από την ενηλικίωση της. Αναπόφευκτα ίσως γιατί η ίδια με βαθιά συνείδηση του μοιραίου ρόλου της αποφασίζει να υπερβεί το εγώ της, όχι όμως και τις ευθύνες απέναντι στους ανθρώπους που αγαπά, θυσιάζοντας έτσι τον εαυτό της δεσμευμένη από το καθήκον όπως αυτό εννοείται στα ήθη και τους τρόπους της μεσοπολεμικής και ύστερης Ελλάδας. Το τέλος θα βρει τον απολογισμό της ζωής της με θετικό πρόσημο χάρη στο σημαντικότερο επίτευγμα της με την μορφή του άξιου γιου της, αλλά και με ανάμεικτη γέυση στα στιγματισμένα από την προδοσία χείλη της που προκάλεσαν σαν ανέμπνευστο επακόλουθο τον συμβιβασμό.

Ζωντανοί χαρακτήρες ολόφρεσκοι παρά την ρετρό θεματολογία του βιβλίου, με υποβλητική εσωτερικότητα όσο όμως και ενέργεια που μοιράζεται έντεχνα στις γραμμές των κειμένων με μια καμινευμένη συναισθηματική φόρτιση που απέχει έντεχνα από την υπερβολή του μελό.

Ρυθμός που ρέει με γλώσσα ασυγκράτητη όσο και πιθανευμένη που αποσαφηνίζει και περιγράφει με κρουστάλληνη ενάργεια το κοινωνικό πλαίσιο και τα ήθη μιας εποχής καθόλου μακρινής εντέλει. Οι βασικές ηρωίδες, μάνα και κόρη, καθόλου επιφανειακές, στωικές ενίοτε, αντιμάχονται μέσα στο πολύπλοκο των ανθρώπινων σχέσεων άλλοτε ως νικήτριες ενός αγώνα που δεν τον επέλεξαν και άλλοτε ως ηττημένες της επόμενης μέρας, παρόλα αυτά χωρίς να μετανιώνουν για τις επιλογές, δικές τους ή υπό το βάρος των συνθηκών. Εξέχουσα μορφή η μητέρα, που αναγκάζεται διωγμένη ουσιαστικά από την Κωνσταντινούπολη να ζήσει σε έναν άγονο τόπο και να μετατραπεί από φινετσάτη κοσμοπολίτισσα σε σκληραγωγημένη χωρική που προσπαθεί να επιβιώσει με την οικογένεια της επιδεικνύοντας ανεπάντεχη ανθεκτικότητα απέναντι στην απρόσμενη εξέλιξη της ζωής της.

Η ιστορία είναι αληθινή, όπως παραδέχεται και επισημαίνει η συγγραφέας. Ίσως γι αυτό, ολοζώντανη η περιγραφή, μακριά από υπερβολές και ακκισμούς προσφέρεται ρέουσα με μεστή λιτότητα που επισημαίνει και υπογραμμίζει τις συνθήκες της εποχής μακριά από νοσταλγικούς εξωραϊσμούς και στρογγυλέματα. Ταυτόχρονα, δίχως κριτική διάθεση, προκαλεί την συμμετοχή του αναγνώστη εκθέτοντας το δικό της σχόλιο και την οπτική με την οποία παρατηρεί τα γεγονότα και το πλαίσιο στο οποίο υφίστανται. Επιτρέπει στα συναισθήματα της να φανερωθούν, σαν να ταυτίζεται με τους ήρωες της, με παρούσα την ηθική ως βαθύτερη φιλοσοφία και όχι σαν επιφανειακή φλυαρία.

Πέρα από το κατεξοχήν κομμάτι του μύθου, γινόμαστε μάρτυρες και μιας ειλικρινούς όσο και εμπειριστατωμένης παρουσίας τόσο του τόπου όπου εξελίσσεται η ιστορία, όσο και της εποχής. Συνθήκες, εκφράσεις και ηθική παρουσιάζονται αυτούσια, χωρίς να υπονομεύουν την πλοκή. Αντιθέτως, συνυπάρχουν και εξηγούν κατά κάποιο τρόπο χωρίς να εξαρτούν την εξέλιξη του. Η πλοκή, δίχως τον αυτοσκοπό της έκπληξης και του εντυπωσιασμού δεσμεύει όσο χρειάζεται την προσοχή, κυρίως όμως αφήνει χώρο στην ανάπτυξη των χαρακτήρων χάρη στην ικανότητα της συγγραφέως να διεισδύει στον ψυχισμό των ηρώων. Δεν πρόκειται απλά και μόνο για ένα

μυθιστόρημα με αρχή μέση και τέλος, αλλά σαφώς για κάτι περισσότερο απαιτητικό, πηγαίο, καλοδουλεμένο και ξεκάθαρο όσον αφορά τις προθέσεις του.